

Duration: 3 hrs

Total Marks:100

N.B. :- 1. All questions are compulsory.

2. All questions are carried equal marks.

3. Marks in the right hand side indicate marks.

Q.1. Attempt **any TWO** questions.

- A. Give the importance of Rights in the human development and write its features. 10
- B. Explain various theories about Right . 10
- C. Explain various types of the Right. 10

Q.2. Attempt **any TWO** questions.

- A. Write the meaning and definitions of 'Liberty'. State the positive nature of liberty. 10
- B. Discuss on various types of the liberty. 10
- C. State meaning of 'Social Justice and concept of 'Distributive Justice' by John Rowells. 10

Q.3. Attempt **any TWO** questions.

- A. Write the meaning, definitions of Democracy. Explain in brief Pluralist theory of democracy. 10
- B. Explain the nature of 'Liberal Democracy'. 10
- C. Describe the safeguards for Democracy. 10

Q.4. Attempt **any TWO** questions.

- A. Explain the thoughts on 'Dialectical Materialism' and 'Surplus Value' by Karl Marx. 10
- B. Explain the nature of Fascism. 10
- C. What is mean by 'Feminism'? Analyze in brief various types of feminism. 10

Q.5. Attempt **any TWO** questions.

- A. Give the measures for the safeguard of liberty. 10
- B. State the sides of 'Positive and Negative Rights'. 10
- C. Explain about 'Direct democracy'. 10

वेळ - ३ तास

गुण - १००

- सुचना - (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत .
 (२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत .
 (३) उजवीकडील अंक उपप्रश्नांचे गुण दर्शवितात .

प्रश्न . १ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- (अ) मानवाच्या विकासातील 'अधिकार' या संकल्पनेची आवश्यकता सांगून अधिकारांचे स्वरूप विशद करा . १०
 (ब) अधिकाराच्या विविध सिद्धांतांचे थोडक्यात विश्लेषण करा . १०
 (क) अधिकारांच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा . १०

प्रश्न . २ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- (अ) 'स्वातंत्र्य' या संकल्पनेचा अर्थ व व्याख्या लिहा . स्वातंत्र्याच्या सकारात्मक स्वरूप विशद करा . १०
 (ब) समतेच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा . १०
 (क) 'सामाजीक न्याय' याचा अर्थ सांगा आणि जॉन रॉल्स यांची 'वितरणवादी' न्यायाची संकल्पना स्पष्ट करा . १०

प्रश्न . ३ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- (अ) लोकशाही' चा अर्थ व्याख्या सांगा . बहुजनवादी लोकशाहीचे विश्लेषण करा . १०
 (ब) उदारमतवादी लोकशाहीचे स्वरूप विशद करा . १०
 (क) लोकशाही शासनपद्धतीच्या संरक्षणासाठी आवश्यक मार्गांचे वर्णन करा . १०

प्रश्न . ४ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- (अ) कार्ल मार्क्स यांचे द्वंद्वात्मक भौतीकवाद व अतीरीक्त मुल्याचा सिद्धांत याबाबतचे विचार लिहा . १०
 (ब) 'फॅसीवाद' या विचारसणीचे स्वरूप स्पष्ट करा . १०
 (क) 'स्त्रीवाद' म्हणजे काय ? स्त्रीवादाच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा . १०

प्रश्न . ५ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- (अ) व्यक्ती स्वातंत्र्याच्या रक्षणासाठीचे विविध उपाय सांगा . १०
 (ब) अधिकारांच्या सकारात्मक आणि नकारात्मक बाजू स्पष्ट करा . १०
 (क) प्रत्यक्ष लोकशाहीचे वर्णन करा . १०
